

Byen Poona ligger i den indiske delstat Maharashtra i indlandet ca. 150 km sø for Bombay. Poona voksede kraftigt som følge af udbygningen af krigsindustrien under 2. verdenskrig og igen 1961-71, da en ny industriel ekspansion bredte sig hertil. I de nævnte perioder fik Poona en voldsom tilvækst af jordløse bønder og landarbejdere fortrinsvis fra staten selv. Boligbyggeriet kunne ikke følge med, hvorfor indhusningen skete i selvkonstruerede shanty-towns. Denne ekspansion er her dybtgående analyseret for demografiske komponenter og etniske forhold, for erhverv og indkomst. 1976 boede således 25% af befolkningen i 327 adskilte shanty-towns, spredt ud over hele bylegemet. Skildringen, ledsaget af talrige tabeller, giver det måske første virkeligt til bunds dokumenterede billede af denne situation, der præger så mange u-landes urbanisering, og siger også meget om det forhold, at shanty-town beboerne stort set selv må tage initiativerne til at forbedre bolig- og hygiejnestandarden, efter at kommunen har givet op, ligesom boligpolitikken ikke er tilpasset vilkår, disse fattige mennesker kan acceptere. Noget forbløffende har næsten alle indvandrere fundet et job efter få måneder, omend med en ringe aflønning. Velvalgte fotografier illustrerer en hel udviklingsrække af disse bydeles »husarkitektur«.

Viggo Hansen

Philip N. Slater: Remote sensing: optics and optical systems.

Addison-Wesley, London, 1980. XVI, 575 s., ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Bogens undertitel beskriver indholdet betydeligt bedre end »reklametiteln«. Det er en glimrende og grundig håndbog for vurdering af de teoretiske forudsætninger for - og begrænsninger i - de fysiske forhold omkring dataregistreringsmetoder strækkende sig fra film og fotoapparaturer til diverse skannere.

Stoffet er meget logisk sammensat og ret så pædagogisk gennemgået. Efter et par brede indledende kapitler gennemgår Slater det elektromagnetiske spektrum og de teorier, der knytter sig hertil; spektroskopimetrien og farveteorien gennemgås før den elektromagnetiske strålings interaktion med atmosfæren. Derved er så skabt et godt grundlag for forståelse af kapitlet om jordens overflade og elektromagnetisk energi samt kapitlet om korrektioner for støj i signalet.

I tre kapitler gennemgås forskellige sensorer med udgangspunkt i øjet; via kamera og film føres læseren frem til de mere avancerede elektrooptiske registreringssystemer. Bogen afsluttes med et kapitel om nogle

af de satellitsystemer, der er i omløb; ret beset, må det være dette ikke særligt gode kapitel, der har retfærdiggjort bogens titel.

Jeg savner i meget høj grad nogle konkrete eksempler på sammenhængen mellem teorien - forudsætningerne - og de produkter, vi som brugere skal arbejde med. Og det gør, at jeg ikke kan anse bogen for velegnet som lærebog i Remote Sensing. Men, som sagt, det er en god håndbog i optik.

Sten Folving

Deutscher Geographentag, 42, 1979: Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen/hrs. von Gerhard Sandner und Helmut Nuhn. Verhandlungen des Deutschen Geographentages; Bd. 42.

Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1980. XV, 612 s. ill. 25 cm, DM 88,-.

Med omkring 2000 deltagere er de tyske »Geographentagen« blevet et så gigantisk foretagende, at man har måttet opdele forsamlingen i mange »Fachsitzungen«. Den foreliggende beretning har da også skiftet karakter i forhold til tidligere derved, at det lokale stof - som var en vigtig informationskilde til Tysklands geografi - nu er udgået og erstattet af alment geografiske problemstillinger.

En trediedel af bogen er hovedforedrag i deres fulde længde om så spredte emner som geomorfologi, klima, bebyggelse, industri og satellitbilled-anvendelse samt skolegeografis indhold. De resterende 400 sider refererer kort 5-6 emner fra hver af de 28 Fachsitzungen; men selv disse korte meddelelser kan give megen inspiration, og langt de fleste er affattet i en skematisk form med gengivelse af centrale figurer og litteraturliste.

Kr. M. Jensen

K. C. Zachariah and Julian Condé: Migration in West Africa: demographic aspects.

Oxford University Press, 1981. 130 s.: Ill. 28 cm. £4.50.

Bogen behandler et område med en skønnet befolkning på 40 mio. i 1975 omfattende 9 vestafrikanske lande - fra Senegal til Togo samt indlandsstaterne Mali og Øvre Volta. Hovedvægten ligger naturligt på de ganske omfattende flytninger i området; men da flytningerne ikke dels ikke kan betragtes løst fra den øvrige befolkningsudvikling dels i disse lande, kan man bestemme indre (samt ved spørgsmål om nationalitet, stamme o.l. ved de sjældne folketællinger, er der et kapitel af passende omfang om den almindelige demografiske udvikling. De øvrige kapitler behandler internationale flytninger, flytninger inden for landene samt flytningen fra land til by.

Den meget redelige fremstilling får ikke mindst værdi ved de talrige tabeller (89 i teksten og 36 i et appendix). Der er yderligere en snes udmærkede kort.

Henning Mørch

Walter Sperling: Tschechoslowakei: Beiträge zur Landeskunde Ostmitteleuropas. Uni-Taschenbücher; 1107.

Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 1981. 343 s., ill. 19 cm. DM 26,80.

En meget traditionelt opbygget bog om den kun 60 år gamle stat. Der indledes med nogle betragtninger over de vanskelige relationer mellem Tyskland og Tjekkoslavakiet som en del af landets historie. Dernæst behandles naturen og udnyttelsen/beskyttelsen af den, samt de spændende demografiske forhold i et land med mange mindretal og nationalitetsspørgsmål.

Bebyggelsesgeografien belyses ved små kortudsnit, og omtalen af erhvervsgrenene koncentrerer sig især om ændringerne fra den kapitalistiske til den sovjetprægede, socialistiske samfundsstruktur. Et lille afsnit er specielt afsat til udviklingen i Slovakiet - »ein ostmitteleuropäisches Wirtschaftswunder«.

De mange små afsnit på 1-2 sider gør bogen let at slå op i, men det leksikale tilsnit hæmmer en udybning af emnerne.

Kr. M. Jensen

Probleme der geographischen Kartenauswertung/hrs. von Armin Hüttermann. Wege der Forschung, Bd. 404.

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1981. VII, 455 s., ill. 20 cm. Pris ikke oplyst.

Systematiseringen af den praktiske og videnskabelige udnyttelse af topografiske kort er en problemfyldt opgave, som det fremgår af de 25 enkeltartikler, der er samlet i denne bog. Bidragene er hentet fra femten vidt forskellige tidsskrifter - kun »Kartographische Nachrichten« er flittigt benyttet - og de strækker sig tidsmæssigt over de sidste 50 år; de fleste er dog fra 1970'erne.

De vigtigste artikler behandler selve kortets indhold samt analysen af såvel de primære som sekundære oplysninger, der kan hentes ud af kortet, og selv om de fleste indlæg er af ret teoretisk tilsnit, præsenteres der mange anvendelige ideer. Det er tydeligt, at de fleste anvendelsesområder er rettet mod naturgeografiske elementer i landskabet, medens analysen af kulturlandskabet endnu er lidet systematiseret og i højere grad samler sig om enkeltelementer som bebyggelse og landsbynavne end om helheder og mønstre.